

สรุป

ในชีวิตมนุษย์เราทุกคนอยากประสบความสำเร็จฉะนั้นจึงขวนขวายที่จะหาความรู้เพื่อประกอบอาชีพและพยายามปรับตัวเองให้ทันสมัยอยู่เสมอและอยู่รอดจาประสบการณ์ของผม รับราชการนานมาพอสมควรนอกจากจะจบการศึกษาปริญญาตรีที่เล่าเรียนมาแล้ว คือ วิทยาศาสตรบัณฑิตการปกครองและนิติศาสตร์ ซึ่งจำเป็นในการรับราชการทั้งในส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่นในระหว่างรับราชการได้มีการศึกษาค้นคว้าและศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น โดยการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นระยะรวมทั้งเข้ารับการฝึกอบรมบริหารทุกระดับคือระดับกลางและระดับสูง แม้เกษียณราชการแล้วก็ได้อาสาเป็นอาจารย์พิเศษสอนในระดับบัณฑิตวิทยาลัยในมหาวิทยาลัยต่างๆในปัจจุบัน ผมพิจารณาเห็นว่า การรับราชการเพื่อให้ประสบความสำเร็จโดยผมดำรงตำแหน่งระดับสูงมากกว่า 10 ปี ไม่ว่าจะเป็นรองอธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี และรองปลัดกระทรวงมหาดไทย กว่าประสบความสำเร็จนอกจากจะมีผู้บังคับบัญชาดี เพื่อร่วมงานน่ารัก และผู้ใต้บังคับบัญชารักใคร่และให้ความร่วมมือที่ดีแล้ว ผมเห็นว่าบุคคลนั้นๆ จะต้องมีความรู้ทางวิชาการดี (Scientific) โดยมีความรู้ดีทางทฤษฎี คือ แม่นในภาคทฤษฎีและมีกรอบแนวทฤษฎีในการกำกับในการปฏิบัติและดำเนินการการทำงานในลักษณะลอยๆ ไม่มีอะไรอ้างอิงโดยมักจะอ้างว่าทำตามกันมาและเค้าทำกันอย่างนี้เรื่อยมาไม่พอ เพราะความรู้และทฤษฎีได้มีการทดลองทำและพิสูจน์การดำเนินได้ผลมาแล้วหรืออย่างน้อยก็มีกฎหมายเป็นหลักในการปฏิบัติหรือหลักนิติ-ธรรมนั่นเอง ฉะนั้น ข้าราชการทุกคนจึงต้องขวนขวายหาความรู้ในทางทฤษฎีให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพราะบรรดาความรู้ต่างไม่อยู่นิ่งย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ตามหลักพุทธศาสนาที่ไม่มีสิ่งใดคงที่ย่อมมีการเปลี่ยนแปลง ในชีวิตการรับราชการก่อนไปดำรงตำแหน่งระดับบริหารผมเคยรับราชการในหน่วยงานที่เป็นวิชาการและมีความรู้และประสบการณ์ในทางวิชาการพอสมควร ความรู้และประสบการณ์ดังกล่าวได้ช่วยให้การบริหารงานของผมในระดับบริหารระดับสูงทำได้ค่อนข้างดี ในการรับราชการทั่วไปผู้บริหารระดับสูงหรือหัวหน้ามีความสำคัญผู้ใดมีเบื้องหลังอย่างใดก็จะสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติไปตามแนวนั้น ฉะนั้นบางช่วงบางเวลาเราจะได้ยินว่าบุคคลสอง

ประเภทที่นายอาจจะไม่ชอบคือนักวิชาการและบุคคลที่เข้ากับใครไม่ได้ไปอยู่ที่ไหนวงแตกที่นั่น เพราะนักวิชาการจะทำอะไรมักจะอ้างทฤษฎีอ้างหลักวิชาการซึ่งอาจทำให้งานล่าช้าไม่ทันการ และส่งผลให้การดำเนินงานไม่ได้ผลเพราะขัดกับหลักการและหลักวิชาการ ฉะนั้นผู้มีความรู้ วิชาการมักไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควรในส่วนตัวของผมไม่ใช่ นักวิชาการแต่สนใจวิชาการ เพราะประจักษ์ผลดีของการสนใจวิชาการและทำให้เข้าใจและรอบรู้ในประเด็นต่างๆ ในการ แก้ปัญหาอย่างถูกหลักวิชาการและจะทำให้ยั่งยืนผมตระหนักดีว่าผู้บริหารระดับสูงอาจไม่สื พอใจนัก ฉะนั้นการที่ผมใช้มาตลอดคือไม่พูดมาก โดยใช้เฉพาะกับบุคคลและโอกาสที่ เหมาะสมเท่านั้น คือระมัดระวังในการเสนอความเห็นต่างๆ ด้วยความรอบคอบนี้เป็นเคล็ดลับ ของความสำเร็จในหน้าที่การงานระดับหนึ่ง ผมยังคงยืนยันว่าการรับราชการยังจำเป็นที่ ข้าราชการจะต้องศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลาทั้งวิชาการเฉพาะด้านและวิชาการทั่วไป จาก ประสบการณ์การจัดตั้งคณะรัฐประศาสนศาสตร์ระดับปริญญาโท (Master of Public administration) เพื่อผลิตนักวิชาการและนักบริหารระดับสูง ให้ทันต่อการพัฒนาประเทศใน เรื่องการจัดการที่ดีโดยท่าน คณะบดี ดร.มาลัย หุวะนันท์ มหาลัยวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ ต่อมาพัฒนาโดยท่าน บุญชนะ อุตถากร อดีต รัฐมนตรีหลายกระทรวง ได้ริเริ่มและขยายเป็น สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ (NIDA) โดยขยายจากการสอน MPA เป็นภาคเอกชนด้วย เช่น การบริหารธุรกิจ (MBA) และสถิติ เป็นต้น และบ้านเมืองเราพัฒนามาในรอบ 40 ปี ปฏิเสธ ความดีของบุคคลเหล่านี้ไม่ได้ และในลักษณะเดียวกันขณะนี้ประเทศจีนกำลังทำสัญญากับ มหาวิทยาลัยในสหรัฐเพื่อผลิตนักวิชาการ และนักบริหารโดยเร่งรีบเพื่อให้ทันแก่การ พัฒนาประเทศซึ่งทราบว่าโครงการดังกล่าวได้รับความสำเร็จด้วยดี นักบริหารต้องมี ประสบการณ์ (Experience) ในงานที่ทำยังมีประสบการณ์ยาวนานเท่าไรก็ยังมีประโยชน์ต่อ ความสำเร็จของงานเท่านั้น คือทำงานในหน้าที่นั้นๆ เป็นเวลายาวนาน เราอาจจะเคยได้ยินคำ กล่าวที่ว่านักบริหารไม่จำเป็นต้องมีความรู้เฉพาะในด้านนั้นๆ เช่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลไม่ จำเป็นต้องเป็นหมอหรือพยาบาล ผู้จัดการสถาบันศึกษา ไม่จำเป็นต้องรู้เรื่องการศึกษา กล่าวคืออาจไม่มีความรู้และประสบการณ์ในหน้าที่นั้นๆ แต่โดยข้อเท็จจริงประสบการณ์ในแต่ ละหน้าที่ย่อมมีความสำคัญเพราะความชำนาญ (Skill) ย่อมเกิดขึ้นจากการฝึกอบรมมาเป็น เวลาที่เหมาะสม จากความจำเป็นดังกล่าวเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาในมหาวิทยาลัยได้มี ประสบการณ์จึงมีโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับคณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และต่อมาได้มีการโอนข้าราชการดังกล่าวมาสังกัดเป็นประจำ
ความเห็นส่วนตัวของผมเห็นว่าทั้งความรู้ด้านวิชาการและประสบการณ์มีความสำคัญ
เท่าเทียมกัน คือความรู้ก็ต้องมีและประสบการณ์พร้อมจึงจะบริหารงานได้ดี จากประสบการณ์
มหาวิทยาลัยโตรอยด์ (Detroit University) ได้มีโครงการการศึกษาแบบสหศึกษา (Cooperative
education) โดยกำหนดให้นักศึกษาเข้าเรียนในปีแรกและปีที่สองไปปฏิบัติงานในโรงงาน
รถยนต์ สลับกันเช่นนี้จนจบ และจากที่มีโอกาสแลกเปลี่ยนความเห็นของบรรดานักวิชาการและ
นักบริหารอาวุโสทุกคนกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่าและยืนยันว่าทั้งความรู้วิชาการและ
ประสบการณ์มีความเท่าเทียมกันคือถ้านักบริหารมีคุณสมบัติทั้งสองประการก็จะเป็น
นักบริหารที่ดีไม่ว่าจะเป็น ท่านอดีตนายกรัฐมนตรี พจน์ สารสิน ท่านบุญชนะ รัตนากร
ท่าน ดร. มาลัย หุวะนันท์ ท่านอดีตเอกอัครราชทูต ดร.สุนทร หงส์รัตตารมย์ และดร.ไพโรจน์
ชัยนาม เป็นต้น ประการที่สาม นักบริหารต้องเรียนรู้ตลอดเวลา (Learning) การเรียนรู้
ตลอดเวลาจะเป็นการรับดาบให้คมอยู่เสมอแล้วจะทำให้ให้นักบริหารมีความคิดใหม่ๆ
และคิดนอกกรอบได้อย่างดี ผมใช้เวลาเช้าแทบทุกวัน หรือมีวันอ่านหนังสือโดยเฉพาะ เพื่อ
ค้นคว้าหรือติดตามผลสัมมนาและบทความที่ดีๆ ทั้งในสื่อและตำราที่ออกใหม่ยิ่งในฐานะ
นักบริหารจำเป็นต้องอ่านและตามสถานการณ์ให้ทันเพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจ ประการ
ที่สี่ นักบริหารควรให้ความสำคัญในการทำงานแบบบูรณาการ Integrated การบริหารงานแบบ
บูรณาการเป็นสิ่งจำเป็นและใช้ได้ผลในประเทศที่เจริญและประเทศที่กำลังพัฒนา เพราะเป็น
การเปิดกว้างให้มองทุกมิติและเชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหา
ความสำเร็จและมีความยั่งยืน ตัวอย่างการจัดการแบบบูรณาการที่ดีคืองานพัฒนาชนบทของ
กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) เป็นหน่วยงานแรกที่ได้ปฏิบัติผสมผสานงานต่างๆ
หลังจากได้จัดทำโครงการขั้นพื้นฐานเสร็จแล้วและเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาอาชีพ การออมและ
การค้าขายในชุมชน รวมทั้งมีการรักษาพยาบาลโดยหมอเท้าเปล่า คุณสมบัติประการที่ห้า
ได้แก่ การเป็นบุคคลที่มีคุณธรรมและจริยธรรม (Ethics) ประเทศเราเผชิญปัญหาคุณธรรมและ
จริยธรรมในระบบราชการเพราะบุคคลเหล่านี้มีความสำคัญต่อการให้บริการแก่ประชาชน
ถ้าคุณสมบัติต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วมีครบถ้วนแล้วแต่นักบริหารขาดคุณธรรมและจริยธรรมก็อาจ
เกิดปัญหาตามมามากมาย นักบริหารต้องเป็นผู้นำในเรื่องจริยธรรม โดยไม่เรียกกับ
ผลประโยชน์ (Just Say No) ทำตัวอยู่ในศีลในธรรม เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูกน้องเรื่องคุณธรรม

และจริยธรรมต้องริเริ่มตั้งแต่เด็กโดยควรปลูกฝังอย่างจริงจังเพราะจะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตแม้จะมารับราชการก็ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีจริยธรรมที่เคร่งครัดในการปฏิบัติงาน ผมได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานจริยธรรมของกระทรวงแรงงานและกระทรวงมหาดไทย เห็นความจำเป็นที่ข้าราชการทุกคนต้องให้สำคัญเรื่องจริยธรรมคุณสมบัติต่างๆ เหล่านี้ย่อมเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่จะเป็นนักบริหาร แต่อย่างไรก็ดีการเลือกใช้กลยุทธ์โดยยอมอยู่ในดุลยพินิจของนักบริหาร

